

NR 4 2016 Lyckoslanten

TIDNINGEN OM PENGAR & SPARANDE • FRÅN SWEDBANK & SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

**SUPERKLASSEN
RÄDDADE SIN
KOMPIS**

**BARN MED
mobiler**

HUR VANLIGT ÄR DET
I ANDRA LÄNDER?

PSST! MISSA
INTE KORSORDET
PÅ SIDAN 22

**5
TIPS!**

SÅ LURAR DU
BEDRAGARNA

VLOGGAREN DANIEL

LÄRARHANDLEDNING

DU SJÄLV!

LÄRARHANDLEDNING till Lyckoslanten NR 04 2016

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxenutbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver lite mer reflektion och vidare efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi-tidningen.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller printa på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi-tidningen.se. se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår nya webbsida www.lyckoslanten.se!

OM ENTREPRENÖRIELLT LÄRANDE

I det här numret av tidningen finns ett tydligt exempel på elevers entreprenöriella förmåga i reportaget

“Femteklass räddade sin kompis”.

Även porträttet om Youtubestjärnan Daniel H, **“Våga vara dig själv”** har en entreprenöriell ansats.

Låt klassen inspireras av hur man kan vända motgångar till framgångar, fast på olika sätt!

Entreprenörskap handlar om att lösa problem. På Skolverkets sida hittar ni fler exempel på hur elever löst olika “problem” entreprenöriellt.

LG11: SKOLANS VÄRDEGRUND OCH UPPDRAG SKOLANS UPPDRAG

“Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfiken-

het och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

Länkar om entreprenöriellt lärande

Skolverket om entreprenörsskap <http://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/entreprenorskap>

Lärarnas nyheter om det entreprenöriella lärandet <http://www.lararnasnyheter.se/tema/entreprenorvarfor-da>

Skolverkets publikation Skapa och våga: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3394>

1. SKATT I OLIKA LÄNDER

SAMHÄLLSKUNSKAP

Syfte:

- Analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv.
- Analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Centralt innehåll åk 4-6

Samhällsresurser och fördelning

- Det offentligas ekonomi. Vad skatter är och vad kommuner, landsting och stat använder skattepengarna till.
- Ekonomiska villkor för barn i Sverige och i olika delar av världen. Några orsaker till, och konsekvenser av, välstånd och fattigdom.

LÅT ELEVERNA LÄSA SIDORNA 4-5, OM BARN OCH MOBILTELEFONER.

I artikeln presenteras snittinkomster (inkomst är inte samma som lön - i inkomst ingår också exempelvis intäkter från värdepapper och andra tillgångar) för de olika länderna som jämförs. Gå in på länken nedan och jämför ländernas skattetryck med Sveriges skattetryck.

Gå in på <http://www.ekonomifakta.se/Fakta/Skatter/Skattetryck/Skattetryck-i-Sverige-och-internationellt/>

FRÅGOR ATT BESVARA TILLSAMMANS MED ELEVERNA

- Hur högt är skattetrycket i USA, Danmark, Nya Zeeland och Sydkorea, jämfört med Sverige?
- I vilket land betalar medborgarna mest skatt? Och minst skatt?
- Vad menas med skattetryck?
- Vad påverkar skattetrycket? Hur kommer det sig att det är högre eller lägre i olika länder?

2. VAD KOSTAR MOBILEN EGENTLIGEN?

MATEMATIK

Syfte:

- Använda matematikens uttrycksformer för att samtala om, argumentera och redogöra för frågeställningar, beräkningar och slutsatser.

LÅT ELEVERNA LÄSA SIDORNA 4-5, OM BARN OCH MOBILTELEFONER.

- Gör en undersökning i klassen. De elever som har mobiler: vad betalar de i månaden för sin telefon?
- Vilket sätt är det bästa för att hålla koll på kostnaderna vad gäller mobiltelefonen?
- Vad skiljer de olika betalnings- och abonnemangsalternativen åt?
- Vilket alternativ blir dyrast eller billigast?

3. GISSA! VILKEN ÄR DYRAST?

SAMHÄLLSKUNSKAP

Resonera med eleverna om hur en vara blir billigare när man tillverkar stora volymer av den, **som i exemplet med IKEA:s pinnstol på sidan 2** (svar och kort förklaring på sidan 22). Använd begreppen utbud, efterfrågan och jämviktspris. Låt eleverna se klippet om Utbud och efterfrågan (länk nedan, eller sök på "Utbud och efterfrågan Martin Andersson" på Youtube). Låt elever-

na sedan applicera kunskaperna om äpplen på pinnstolar.

<https://youtu.be/UPtc-tYwyKc>

Förutom att IKEA och andra stora företag tillverkar i stora volymer: hur gör de mer för att pressa priserna på sina produkter?

"GÄSTREDAKTÖRERNA"

Låt din klass göra ett uppslag till Lyckoslanten

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

"Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften."

"Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket."

Mall

Här är en mall för dig som vill göra ett uppslag med din klass! Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till det aktuella ämnet. I kommande nummer "Så hjälps vi åt i min familj".

1. NAMN PÅ KLASSEN och skolan, samt ort. Litet foto på klassen.

Att leverera: foto på klassen + kort presentation

2. "HALLÅ DÄR"-INTERVJU med en känd person. I en "hallå där"-intervju skriver man ut alla frågor och svar. Frågan markeras med fet stil, sedan kommer svaret. Man brukar få korta och redigera intervjupersonens svar för att det ska få plats och bli kärnfullt. Ofta brukar man mejla över citaten till intervjupersonen så att de känner att det som skrivs överensstämmer med det de sade.

Exempel på kändisar: youtubers, lokala sportstjärnor, kommunalrådet, musiker. Tips: mejla dem eller kontakta dem i sociala medier. Intervjuer kan göras via mejl.

Att leverera: Citatrubrik + "Hallå där"-intervju (1000 tecken inklusive blanksteg) + foto på kändisen (om det är en lokal kändis, annars ordnar redaktionen foto).

3. INTERVJU MED EN PERSON som har något intressant att berätta om ämnet i det kommande numret (i det här fallet klassens idrottslärare).

Exempel på intervjupersoner: en äldre person, en lokal företagare, en hemlös.

Diskutera fram roliga vinklar med klassen. Exempel på vinklar:

- Mormor Agda, 84: "Jag mjölkade korna varje morgon från att jag var fem år."
- Rektorn: "Jag var lat när jag var liten - mamma fick göra allt hemarbete."
- Lena Jonsson som driver glasskiosken: "Hela familjen hjälps åt här i glasskiosken - barnen räknar pengar."

ÄMNESOMRÅDE: svenska

Till sidorna 16-17 får läsarna hjälpa oss på redaktionen att skapa innehållet i tidningen. Vill du göra det här uppslaget med din klass?

Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi-tidningen.se. Vi väljer ut en klass som publiceras i tidningen.

ÄMNE TILL NÄSTA NUMMER:

Så hjälps vi åt i min familj.

Vi behöver ert material senast:
DEN 19 DEC 2016

4. SAMLA IN KLASSENS BÄSTA TIPS på hur man kan hjälpas åt i sin familj! Alla får bidra med ett eller flera tips, anonymt eller med namn. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 5 tips (max tre meningar på varje tips).

5. KRÖNIKA AV EN ELEV. Krönikor är mer personliga än intervjuer. Ofta skriver man i jag-form. "När jag åkte buss till skolan kom jag att tänka på en sak...". Ofta har man en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tankvärd slutkläm.

Att leverera: Krönika (1200 tecken inkl blanksteg) + porträtt (gärna en selfie) på hen som skrivit.

Maila ert material (eller frågor) till:
lyckoslanten@vi-tidningen.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON. Det räcker att fota med en hyfsat ny smartphone eller ipad, om ni inte vill eller kan fota med andra kameror. Se till att ljuset är bra när ni fotar och att människor tittar in i kameran.

TEXTER. Alla texter levereras i word-format, bilder bifogas separat i mail.

LITEN ORDLISTA

ARTIKEL = text i tidning. Ofta är någon person intervjuad.

Ingress = en slags sammanfattning av artikeln som ofta ligger i lite fetare stil innan själva brödtexten (se nedan). Där försöker reportern skapa intresse för artikeln genom att berätta vad den ska handla om.

BRÖDTEXT = själva artikeln kallas för brödtext.

FRÅGA-SVAR = en del artiklar byggs upp utan berättande text, utan har i stället enbart frågor och svar.

RUBRIK = den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om

KRÖNIKA = en personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande.

4. VÅGA VARA DIG SJÄLV - VLOGGA MED KLASSEN

SVENSKA

Syfte:

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang

Centralt innehåll åk 4-6:

TALA, LYSSNA OCH SAMTALA

Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder och digitala medier som hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.

BERÄTTANDE TEXTER OCH SAKPROSATEXTER

Texter som kombinerar ord, bild och ljud, till exempel webbtexter, interaktiva spel och tv-program. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

SPRÅKBRUK

- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man skriver till och med vilket
- Syfte, till exempel skillnaden mellan att skriva ett personligt sms och att skriva en faktatext.

Unga ser allt mindre på traditionell TV, och Youtube har ersatt TV:n för de unga. Diskutera tillsammans med eleverna om deras Youtube-vanor: Vad vet eleverna om de stjärnor de följer på Youtube? Vilka kanaler är de populäraste? Skiljer det sig åt mellan pojkar och flickor - varför?

Låt eleverna själva göra ett inlägg för en tänkt "vlogg" (videoblogg), enskilt eller i grupp.

Hur kan de göra? Fråga klassen!

Klassen kan med fördel använda sig av temat för reportaget om Daniel H på sidorna 6-9:

Att våga vara sig själv. Vad innebär det, tycker eleverna?

